

Ἀπομυς τῆς παραλίας τοῦ Σεράϊ Μπουροῦ.

ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΓΙΟΥΚΑΤΑΝΗΣ

Γιουκατάνη είναι χερσόνησος πρὸς τὰ Β—Α. τοῦ Μεξικῆ. Ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Μεξικῆ καὶ μετὰ τῆς Χερσονήσου τῆς Παλαιᾶς Καλιφορνίας, πρὸ τῆς εισβολῆς τῶν Ἰσπανῶν ὑπὸ τὸν Κορτέζ (1519—21), ἀπετέ-

λει τὴν μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν αὐτοκρατορίαν τῶν Ἀζτέκς. Ἡ χώρα ὅπως ὀλίποτε κατεστράφη τότε σχεδὸν καθολοκληρίαν ὑπὸ τῶν σκληρῶν Ἰσπανῶν, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν ὁποίων ἄλλοι λαοὶ δὲν ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξερευνήσωσι ταύτην. Τὸ Μεξικὸν ὅμως, ὅπως ὅλοι σχεδὸν αἱ ἄλλαι ἰσπανικαὶ ἀποικίαι τῆς Κεντρῶας καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, ἀπετίναξε τὸν ζυγὸν τῶν Κυβερνήτων καὶ εἶναι σήμερον δημοκρατία ἀνεξάρτητος. Ἡ Κυβέρνησις του δὲν ἐμποδίζει τοὺς σοφοὺς ἀρχαιολόγους καὶ ἐπιστήμονας ἄλλων χωρῶν νὰ διενεργοῦν ἀνασκαφὰς ὅσας θέλουν, καὶ ὁ μόνος κίνδυνος τὸν ὁποῖον οὗτοι ἔχουσι ν' ἀντιμετωπίσωσι εἶναι αἱ διάφοροι φυλαὶ τῶν αὐτοχθόνων Ἰνδιάνων, αἱ ὁποῖαι κατοικοῦσι περὶ τῶν ἐρειπίων περὶ τὰ ὁποῖα πρὸ παντὸς στρέφεται ὅλη ἡ προσοχὴ τῶν ἐπιστημῶν. Οἱ Ἰνδιάνοι οἱ τοὶ ὑποβάλλουσι τοὺς συλλαμβανόμενους λευκοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς φρικωδεστέραις τῶν βασάνων.

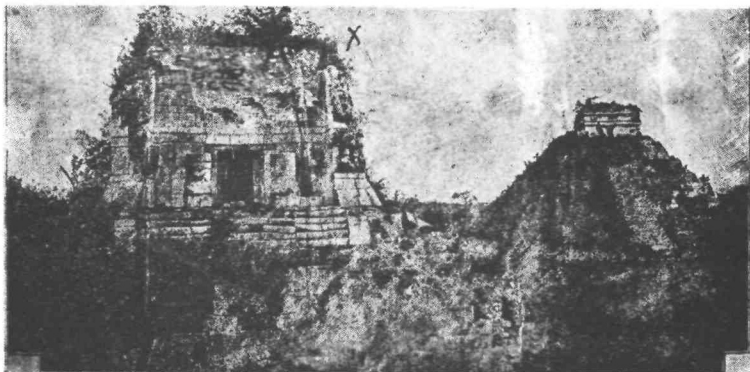
Οἱ Μαγιάνοι καὶ ὁ πολιτισμὸς τῶν.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαιολόγων ὑπάρχουσι ἐκεῖνοι οἵτινες πιστεύουσι ὅτι τὸ νὰ γνωρίζη τις τὴν ἱστορίαν τῆς ποτὲ παντοδυνάμου φυλῆς τῶν Μαγιάνων, εἶνε ὡς νὰ γνωρίζη τὴν ἱστορίαν ὅλην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Οἱ Μαγιάνοι οὗτοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου τῶν πρὸ χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν, καὶ αἱ θρησκευτικαὶ ἱεροτελεστίαι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, Ρωμαίων καὶ Αἰγυπτίων ἦσαν μηδὲν παραβαλλόμενοι πρὸς τὰς ἀμυθήτου πολυτελείας, λαμπρότητος καὶ ἀνηκούστου βαρβαρότητος τοιαύτας τῶν Μαγιάνων, ἐνῶ αἱ τέχναι καὶ τὰ γράμματα εἶχον ἀναπτυχθεῖ εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν. Ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλους σχεδὸν τοὺς λαοὺς, κατὰ μίαν ἢ ἄλλην περίοδον τῆς ὑπάρξεώς των, καὶ οἱ Μαγιάνοι διετέλουσι ὑπὸ τὸ Κράτος τοῦ κλήρου, καὶ οἱ καλλιτεχνικῶτατοι ναοί, οἱ ἀπειροὶ βωμοὶ καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ ἰδρύματα τὰ ὁποῖα συστηματικὰ ἀνασκαφαὶ φέρουσι εἰς φῶς τῶρα, ἀποδεικνύουσι πόσον ἰσχυρὰ ἢ δύνάμις του ἦτο. Πεντακόσια περίπου ἔτη πρὸ τῆς εισβολῆς τῶν Ἰσπανῶν εἰς Μεξικὸν ἢ Γιουκατάνη ἐβρίθε πόλεων μεγάλων, ἰσχυρῶν καὶ πλουσιωτάτων καὶ διὰ τὴν λατρείαν τοῦ ἐρπετοῦ Θεοῦ Κουκουλκὴν συνηθροίζοντο κατὰ περιόδους ὅλαι αἱ ἰσχυραὶ φυλαὶ τῶν Μαγιάνων, αἱ ὁποῖαι κατῴκουν τότε τὰς χώρας τὰς γνωστάς σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὀνδοῦραι καὶ Γουατεμάλα.

Τὰ μνημεῖα.

Εἰς τὸ κέντρον τοῦ βορείου μέρους τῆς Γιουκατάνης, εὐρίσκονται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας ἱερᾶς πόλεως Τσίτσεν-Ἰτζα, ἣτις ἦτο τὸ κέντρον τῶν ἱεροτελεστιῶν τῶν Μαγιάνων αἰῶνας πρὸ τῆς εισβολῆς τῶν Ἰσπανῶν. Διακρίνονται μεταξὺ αὐτῶν τὰ ἐρείπια πλείστων ὄσων θυσιαστηρίων, τὰ ὁποῖα τότε ἐκτίζοντο ἐπὶ λιθίνων πυραμίδων ὕψους ἑκατοντάδων ποδῶν. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι τὸ λεγόμενον «Καστίλλιο», τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς μεγίστης πυραμίδος ὕψους 250 ποδῶν. Ἐκατοντάδα τινα μέτρων πρὸς δυσμὰς εἶναι ὁ «Οἶκος τῶν Τίγρων»

Ἡ σήμερον ἠρειπωμένη **Τδίπδεν - Ἰζα**. Εἰς τὸ σημεῖον X, ὁ οἶκος τῶν Τίγρεων. Ἀποτέρω τὸ Καστέλλιο.

μία αἶθουσα τοῦ ὁποίου γέμει ἀναγλύφων παριστώντων τὰς διαφόρους φυλάς, αἵτινες ἠθροίζοντο, ὡς εἶπον, κατὰ περιόδους διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Κουκουλκάν, καὶ ἄλλη αἶθουσα ἣτις ἔχει τοὺς τοίχους τῆς κεκαλυμμένους ὑπὸ ὠραιότατων τοιχογραφιῶν, αἵτινες παριστῶσι ἐπεισόδια ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς Γιουκατάνης. Μεταξὺ τοῦ «Καστέλλιο» καὶ τοῦ «Οἴκου τῶν Τίγρεων» μία πλακόστρωτος ὁδὸς μήκους ἑκατοντάδων τιῶν μέτρων ὁδηγεῖ εἰς τὸ «σενότε». Τὸ σενότε εἶναι εἶδος φυσικοῦ φρέατος. Ἡ ἐπιφάνεια του ἐντὸς τοῦ ὕδατος εὐρίσκεται ἐξήκοντα πόδας ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας του. Εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν τοῦ σενότε εἶναι μία πυραμὶς ὕψους πεντήκοντα περίπου ποδῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας εἶναι, ἠρειπωμένος πλέον, ὁ βωμὸς τῶν Θυσιῶν.

Αἱ Θυσίαι.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἱεροτελεστιῶν, θέαμα ἀληθῶς μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀγριον παρουσιάζετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θεατοῦ. Οἱ ἱερεῖς τῶν Ἀζτέκς μὲ τὰς πολυτελεῖς καὶ πολυχρώμους ἐνδυμασίας των, οἱ Μονάρχαι καὶ Πρίγκηπες τῶν διαφόρων χωρῶν, οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου ἀγόμενοι πρὸς τὸ θυσιαστήριον μὲ τὰς ἐνδυμασίας των, μεταξίνους καὶ βαρέας ἐκ πολυτίμων λίθων καὶ αἱ Ἰνδιαναὶ παρθένοι ἀγόμενοι πρὸς θυσίαν ἐπίσης, καὶ ὁ λαὸς τέλος ἐορτάζων καὶ φαιδρός. Τὰ θυσιαστήρια καὶ οἱ ναοὶ ἀπήστραπτον κυριολεκτικῶς ἐκ πολυτίμων λίθων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. . . Κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἀνέφερον ἀνωτέρω συνοδεία ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους, τὰς παρθένας, τοὺς μονάρχας καὶ τοὺς ἱερεῖς ὡς καὶ τὸν λαόν, βαδίζει βραδέως, ἐνῶ οἱ ἱερεῖς ψάλλουν. Ἡ συνοδεία ἔχει ἐκκινήσῃ ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ Κουκουλκάν, ἔνθα οἱ ἱερεῖς ἔχουν προσευχηθῆ, καὶ κατευθύνεται εἰς τὸν βωμὸν τῶν Θυσιῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς εἰρημένης πυραμίδος. Τὰ θύματα ὠδηγήθησαν ἤδη πρὸ τοῦ βωμοῦ καὶ ἐθυσιάσθησαν. Κατόπιν αἱ καρδίαι των ἀφαιρῶνται ἀπὸ τὰ σώματά των, ὡς καὶ αἱ καρδίαι τῶν παρθένων, οἱ ἱερεῖς πλησιάζουν τὸν ἐξώστην, ὅστις εἶναι ζωγραφισμένος μὲ εἰκόνας ἐρ-

πετῶν καὶ ρίπτουν τὰ σώματα εἰς τὰ ὕδατα τοῦ σενότε, καὶ μετ' αὐτῶν τοὺς πολυτελεῶς ἐνδεδυμένους αἰχμαλώτους τοῦ πολέμου ζώντας. . .

Σήμερον τὸ σενότε ἐκεῖνο βρίθει πολυτελῶν ἀντικειμένων τέχνης, πολυτίμων λίθων κ.λ.π. Ἔχουν ἀνασυρθῆ πλείστα ὅσα καὶ εἶναι ζήτημα χρόνου ἢ ἐκκαθάρσις καὶ ἀποξήρασις αὐτοῦ, ὅποτε ἀναμφιβόλως θὰ ἔλθουν εἰς φῶς πλείστα ὅσα ἀντικείμενα τὰ ὁποία θὰ μᾶς δώσουν πληρεστέρας ιδέας περὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐκλιπούσης ἤδη φυλῆς τῶν Μαγιάνων.

N. Ὑόακη

ΚΡΗΣΣΑ

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

* Ἀνθοπῶλις. — Πάρτε ἓνα μπουκετάκι, κύριε, γιὰ τὴν γυναῖκά σας.

Διαβάτης. — Δὲν ἔχω γυναῖκα.

— Τότε γιὰ τὴν μηροστὴν σας.

— Δὲν ἔχω οὔτε μηροστὴν.

— Καλὰ, γιὰ τὴν ἐρωμένην σας.

— Δὲν ἔχω καμμίαν ἐρωμένην.

— Τότε ἀφοῦ ἔχετε ὅλες τῆς εὐτυχίης τοῦ κόσμου, δὲν παίρνετε ἓνα μπουκετάκι;

★

Εἰς ὑπαίθριον Ἀθηναϊκὸν θέατρον.

Διευθυντῆς θεάτρον. — Τί βλέπω, γελᾶτε τὴν ὥραν ποῦ πεθαίνετε εἰς τὸ ἔργον;

* Ἡθοποιός. — Μάλιστα! Μὲ τὸν ψωρομισθὲν αὐτὸν ποῦ δίνεις ἔρχεται στὸν ἄνθρωπον ὁ θάνατος ὡς ἀπολύτρωσις!

★

* Ὁ διδάσκαλος. — Προσέξαιτε εἰς τὸ μικρὸν αὐτὸ παρδάριμα. Ἄν ἓνας ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου μας ἐγενήθη τὸ 1887, πόσον ἐτῶν εἶνε σήμερα, οὐ, Βασίλη Τσοῦση;

* Ὁ Βασίλης Τσοῦσης. — Ἄνδρας ἢ γυναῖκα, δάσκαλε;

★

* Ὑψηλῆς (πρὸς ζητιῶνον). — Νά, πάρε αὐτὸ τὸ παντάλον εἶνε τοῦ κυρίου, ποῦ ἀπέθανε.

* Ὁ ζητιῶνος (κωτιάζων τὸ παντάλον). — Μά... μποροῦσε νὰ πέθανε λίγο ἐνωριότερα!